

Boda Viktor 1900 — 1975

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy Boda Viktor nyugdíjas vājár, a Szocialista Hazáért Erdemrend tulajdonosa, a munkásmozgalom régi harcosa, 75 éves korában elhunyt.

Temetése 1975. április 18-án 15 órakor lesz Tatabányán, az újbánhidai temetőben.

Emlékét kegyelettel megőrizzük!

Magyar Szocialista Munkáspárt
Tatabánya városi bizottsága

Boda Viktor elvtárs 1900. január 22-én született Bánhidán, halgyermekes bányász-családban; 13 éves korában már a bányában takarítójúként dolgozott. A munkát az I-es aknában kezdte, majd a XV-ös és a VII-es aknák megbecsült vājárájaként dolgozott közel ötven esztendőn át. A munkásmozgalommal 1917-ben került kapcsolatba, amikor tagja lett a Bánya és Kohómunkások Szakszervezetének. 1923-ban a szakszervezeti bizottság elnökhelyettese, 1941-ben a központi vezetőség tagjává választották. Hosszú évekig a Szocialdemokrata Pártban tevékenykedett, s harcolt a pártban belülről a kommunistaikkal való együttműködésért. Előbb a Tanácsköztársaság idején, majd 1933-tól folyamatosan a kommunista párt tagja. Részt vett a munkások, a párt harcaiban, a felszabadulás után pedig a munkáshatalom megalapításában és erősítésében.

A felszabadulás után is vājárként dolgozott a bányában. Példamutató munkájáért megkapta az Elmunkás, a Sztalinista és Kiváló Bányász kitüntetést. Nyugdíjazása után is munkát vállalt a Szabadság Termelőszövetkezetben és továbbra is részt vett a pártmunkában. Sokat tanult, hogy a rábízott feladatokat eredményesen végezhesse el. Együtt harcolt olyan kommunistaikkal mint Tóth-Bucoki István. Az ellenforradalom idején védte a munkáshatalmat, részt vett a párt szervezetében, tagja volt a munkásörsgnek.

A Szocialista Hazáért Erdemrenddel 1968-ban üntették ki. Egész életében hű harcosa volt a pártnak és gazdag tapasztalatait jól használotta a párt szervezetben vezetett munkája közben. Több mint fél évszázados forradalmi tevékenységét a társadalom még számos kitüntetéssel ismerte el.

Diákpolitikusok országos vetélkedője

A Zalka Máté KMF hallgatói az élen

Három egyenruhás fiatal-ember áll Tatabányán, a megyei oktatási igazgatóság bejáratánál. Vitalkoznak, s nem közönséges témáról. De hadd mutassam be a vita résztvevőit: Vékony József törzsszázados, Kriston István zászlós és Vári László zászlós, a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola negyedéves hallgatói. S hogy miként kerültek Tatabányára? A diákpolitikusok országos vetélkedőjének résztvevőiként, mivel a vetélkedő egy napon át Tatabányán folyik.

— Miről vitalkoztok?

— Azt a feladatot kaptuk, hogy egy szituációjáték elemeinek felhasználásával fejtsük ki, hogyan vélekedtek 1945-ben az Ideiglenes Nemzeti Kormányban résztvevő miniszterek a földreformról — mondja Vékony József. — A játék érdekessége az, hogy a pártállástól függően más és más volt az egyes miniszterek véleménye.

— S ezt írásban kell kifejtenetek?

— Igen, és a stílus is számít az értékelésnél — folytatja Kriston István. — Szerintem egyébként a földreform ügyében a Nemzeti Parasztpárt miniszterei képviselték a legradikálisabb álláspontot.

S amíg a vita folyik, a pilanlatnyi helyzetet iránt érdeklődöm a résztvevőktől.

— Jelenleg mi vagyunk az elsők — említi nem kis büszkeséggel Vári László. — Remélem, tartani tudjuk a szintet a döntő szombati, miskolci befejezéséig.

Dehát mi is a diákpolitikusok országos vetélkedője? Juhasz András, a KISZ központi bizottsága egyetemi osztályának munkatársa, részletes magyarázattal szolgál.

— Minden évben megrendezzük a vetélkedőt. Az a célunk, hogy a tanuló fiatalok játékos formában adjanak számot politikai felkészültségükről, ismereteikről. Ez a forma azonban mély politikai tartalmat, megalapozott anyagudatást feltételez.

— Mi az idei vetélkedő témaköre?

— A harminc szabad esztendő bel- és gazdaságpolitikája, Battonyától napjainkig. A legjobb 10 egyetemi és főiskolai csapat most jelentős ipari kombinátokba és mezőgazdasági üzemekbe is, ellátogat. Tatabányán megtekintjük a munkásmozgalmi múzeumot, a Turul-émlékművet és körülnézünk a városban.

A pécsi joghallgatók a „házigazdák” a vetélkedő során, a zsűriben pedig a Szegedi Orvostudományi Egyetem

marxizmus intézetének adjunktusai és tanársegédei mondják ki a végsőt és pontozzák a teljesítményeket. (S hogy mennyire pártatlanok, azt az is bizonyítja, nem a szegedi egyetemisták, hanem a zalkások vezetnek.) A harminc résztvevő: Budapest, Szendre, Szeged, Debrecen, Miskolc, Sopron és Pécs egyetemistái és főiskolásai, a tízszer 3 fős csapatok pedig jó felkészültséget mutatnak. (Házánk 63 főiskolájáról, egyeteméről 35 jelentkezett a versenyre, a selejtezők után 10 csapat verseng most.)

S hogy milyen kérdésekre kell választ adniuk? Ízelítőül néhány villámkérdés. Melyik volt a háború után az első újjaépült hid a Dunán? Mikor indult az első szocialista munkaverseny? Magyarországi ki vett részt megfigyelőként az 1947-es párizsi béketárgyalásokon? Mi volt az 1945. januári magyarországi német ellen-támadási kísérlet fedőneve? (Ki tudja mindezt kapásból, fejből?)

A hallottakhoz még csak annyit: örülünk, hogy ezek a kedves, vidám, politizáló fiatalok nálunk is folytatták értékes vetélkedőjüket és megismerkedtek megyénk munkásmozgalmának gazdag tárgyi emlékeivel.

Szandi Anna

(dki)

Minisztériumi felügyelet alá került a KOFÉM

Új termékek gyártására rendezkednek be

A Miniszttertanács 1972-ben határozatot hozott a tanácsi üzemek gazdálkodási körének felülvizsgálatára és elrendelte azoknak az üzemeknek közzvetlen minisztériumi felügyelet alá helyezését, amelyek eredeti feladatoktól eltérően már nem végeznek lakossági szolgáltatást, illetve nem termelnek helyi áruallapot. A rendezési feladatukat végző határideje 1975. december.

A kormányrendelet végrehajtására Komárom megyében a Fémipari Vállalatnak kellett új gazdát keresni. Ennek az üzemnek eredeti fő feladata a lakossági szolgáltatás volt, később azonban átalakították a termékszerkezetét, jelentősen növelték a termelést, s a gyár fokozatosan elterítte a tanácsi feladatoktól, kinőtte a kis tanácsi vállalat kereteit. 1967-ben megkezdtek az autóbusz-alvázak gyártását, s ettől kezdve a termékek nagy részét kooperációban, nagyüzemek részére készítették.

Mindezek indokolták tették, hogy a KOFÉM a megyei tanács felügyelete alá valamilyen minisztérium irányítása alá kerüljön. Mivel a Csepel Autógyár korábban úgy nyi-

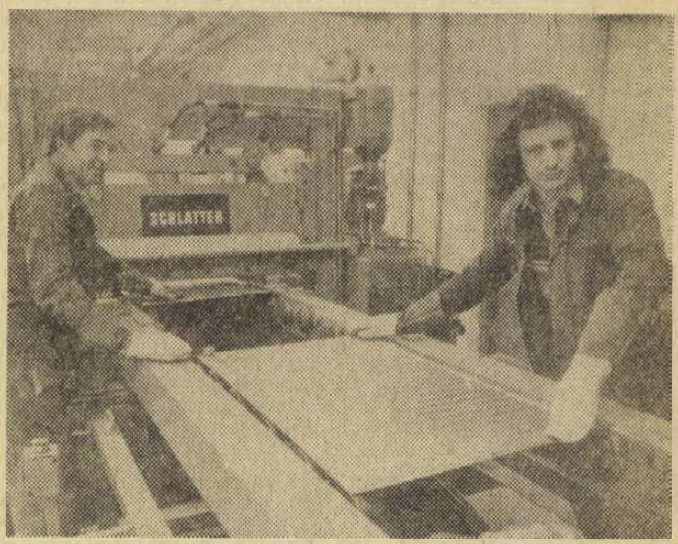
latkozott, hogy a jövőben már nem tart igényt a Tatabányán készülő autóbusz-alvázakra, a megyei tanács más tárcának ajánlotta fel átvételre a Fémipari Vállalatot. Végül is a Belkereskedelmi Minisztérium felügyelete alá tartozó Kereskedelmi Berendezéseket és Gépeket Gyártó Vállalat vette most át a tatabányai gyárat. Ez a vállalat teljesítette ugyanis mindazokat a kikötéseket, amelyekhez ragaszkodott a megyei tanács, az üzem átadásakor. Így például fontos követelmény volt, hogy egyetlen dolgozó sem bocsátsdunk el, s anyagiilag senki sem kerülhet hátrányos helyzetbe.

A minisztériumi irányítás alá került tatabányai gyár 800 dolgozója most jobb feltételek között dolgozhat, mert az anyavállalatnál magasabb az átlagbér-színvonal, s így a tatabányaiak jövedelmé is emelkedik. Az új körülmények között egyelőre még autóbusz-alvázakat is készítenek, de fokozatosan átállnak új termékekre, kereskedelmi gépi berendezések, felszerelések gyártására. Az új termékekből megyénk kereskedelmi és vendéglátóipari egységeinek is fognak szállítani.

LAPRADIATOR-GYÁRTÓ ÜZEM A HAJDÚSÁGI IPARMŰVEKBE

A lakásprogramhoz kapcsolódóan újabb korszerű termékek gyártására kezdődik meg a Hajdúsági Iparművekben. A házgyári lakások fűtéséhez készítenek nagy teljesítményű, kis helyet foglaló lap-

radiátorokat. Az új termék gyártásához szükséges gyártási felkészítésközvetlenül megkezdődött a radiátorgyártó-sor és hamarosan befejeződik az anyagmozgató és csomagológépek szerelését is.

A lemezalkotó és hegesztősoron megkezdődött a próba-termelés. (MTI Fotó — Balogh P. László felv. — KS)

Megszívlelték az öreg gazda bölcs tanácsát

Látogatásunk alkalmával a dadi Aranykalász Tsz-ben nagy volt a sűrűség-forgás. Éppen megérkezett az IKR kombinált vetőgépe, amely a starter műtrágyával együtt juttatja a répamagot a földbe. Tavaly kimagaslóan jó volt ebben a közös gazdaságban a cukorrépa-termés (572,5 mázsták takarították be hektáronként), s a tsz nemcsak a vetésterületet dupláta meg, hanem a talajelőkészítéstől és a talajerő-visszapótlástól kezdve mindent elkövetett, hogy az idén se legyen kevesebb a termés.

Am nemcsak cukorrépából értek el 1974-ben rekordtermést, kimagasló volt (42,4 q/ha) a búza átlaghozama is. Egyes fajtákból, mint például a Libellula, hektáronként 52,4 mázsa termelt. Így tudták a korábban leszerződött 65 vagon helyet 82-t átadni az állami felvásárló vállalatnak.

A tavalyi, kukoricára kedvezőtlen időjárás, s az őszi betakarítási nehézség mindenki által ismert. A dadi tsz vezetői mégis zavarba jönnek, amikor az 50 q/ha-os átlaghozam kerül szóba. Mivel ennél már jóval többet is elértek, észrevehetően bántja őket a múlt évi visszaesés. Holott ez az átlagtermés még így is kedvező, hiszen termelőszövetkezetük ezzel a növényvel még nem kapcsolódott egyik rendszerhez sem. Csakhogy a mind magasabb terméshozamok elérése önmagukkal, saját kollektívájukkal szemben támasztott állandó követelmény.

Nyolc évvel ezelőtt a tervtárgyaló közgyűlésen szót kért a tsz egyik alapító tagja: idős Szöllősi György. Az akkor 75 éves ember elmondotta: messzemenően helyesli a vezetőség elgondolását, ám ezek a tervek csak akkor fognak maradéktalanul megvalósulni, ha a tsz-vezetők úgy tesznek majd, mint a jó hadvezér, aki ütközet előtt nem azt kiáltja, hogy „előre”, hanem azt, hogy „utánam” emberek! Szólgálatassanak a vezetők példát a munkájukkal, s akkor a tagság bizalommal fogja követni őket.

A tanács bölcs volt, a jószándék félreérthetetlen. Meg is fogadták szavait mind a szakemberek, mind az egyéb tisztviselők. Pedig mindig élénjárni, s esztendőnkön át fáradságtalanul szolgálni egy közösséget, igen nehéz feladat. **★** Kollektíva ösztöne tisztelgete, jövőjeért érzett messzemenő

felelősségtudat szükséges hozzá. S mert mindezeket a dadi tsz vezetői természetesen érezték, rendre-módra erősödött gazdaságuk.

Kugler Géza főagronómus, aki közismert fáradhatatlanságáról, s akit reggelente csak ritkán lehet megelőzni, anynyira korán érkezik a munkába, nem győzi sorolni a tagok érdemeit.

— Nem véletlen, hogy termelőszövetkezetünk termés-átlagai magasabbak, mint a környező gazdaságoké. Ebben kevés szerepet játszik az, hogy földjeink minősége kissé jobb. Lényegesen többet, hogy a dadi parasztek szorgalmas, okos, művelt emberek, akik a korszerűben képesek felfedezni a hasznosat is. Mindig megértették a fejlesztés fontosságát. Azért boldogultunk, mert a tagok már a kezdeti időben is alá tudták rendelni egyéni érdekeiket a közös érdekeknek. Ha a tsz érdeke megkívánta, a közművesek is lucernát kaszáltak, a fogatosok vetőmagot csáváztak.

— Ez a szövetkezet nem örökölt gazdasági épületeket, gépeket. Itt mindent magunknak kellett drága pénzen beszerezni, felépíteni. A tagok pénzéből vásároltuk az első traktort. S mindig számíthatunk a támogatásukra, ha építkezni, fejleszteni kívánunk. Ezért boldogultunk viszonylag könnyebben, mint mások — mondta.

Az Aranykalász Tsz-nek ma 42,3 milliót ér a közös vagyona. Hitel már hat év óta nem vesz igénybe. Tervszerűen, megfontoltan fejlesztés gazdaságát. Ilyen célra tavaly 4,3 millió forintot költött. Magtárt, üzemi utat épített, bővítette az irodaházat. Az idén mintegy 2,8 millió forintért korszerű borjúnevelő készül. Egymilliót szánunk gépek vásárlására, s tovább folytatjuk az utépitést. Utolsó önálló beruházásuk ezek, hiszen már kimondták az egyesülést 1976. január elsejére a környező közös gazdaságokkal. Valójában már múlt év derekától készülnek erre a lépésre. Ez azonban nem jelentette, hogy ne tervezték továbbra is oly előrelátó gondossággal a jövőt, mint addig. Az 1974-es zárszámadásokról 1,2 millióval növelték biztonsági tartalékalapjukat, amely most megközelíti a 4,3 millió forintot.

Sok szépet és jót le kellene még írni ahhoz, hogy a dadi tsz gazdálkodásáról hű képet

adhassunk az olvasóknak. Szólni kellene az esztendőik gyakorlatában jól bevált munkaszervezésről csakúgy, mint a ROVAFO-rendszerű szarvasmarha-hizlalásról, melynél 1310 gramm a napi súlygyarapodás. Arról, hogy árbevételük kizárólag mezőgazdasági termelésből származnak, s hogy állattenyésztési ágazatuk tavalyi bruttó árbevételi tervét csaknem 4 millióval teljesítette túl. Arról, hogy a múlt évben már 50 367 forint volt az aktív dolgozók átlagjövedelme, 7800 forinttal több, mint egy évvel korábban.

Nem véletlen hozta sikereket ezek. Mint ahogy nem véletlen az sem, hogy a tsz főagronómusa is, elnöke is a Mezőgazdasági Kiváló Dolgozója miniszteri kitüntetés birtokosa Csupán az történt, hogy a tsz minden vezetője megszívlelte a ma 82 éves Szöllősi bácsi bölcs tanácsát. Termelőszövetkezetük példás gazdálkodása, szép gyarapodása a meggyőző bizonyítéka ennek.

Szandi Anna

(dki)

Egy szabómester emlékei

Malinovszkij marsallnak is varrt ruhát

Sipos Gábor tatabányai szabómester vállalt 78 esztendő nyomja. Orrán pápaszem ül, s a csaknem nyolc évtized bizony sok barázdát vésett az arcára. De aki a szemébe néz, még mindig elevenen, fiatalosan csillogó tekintetével találkozik, s aki figyel, ahogy a tűvel, az ollóval, a szövettel, vagy a bórrel dolgozik, elfelejti, hogy Sipos bácsi jóval túl van már a hetedik X-en.

A falu, ahonnan származik egykor Szabolcs-Szatmár megyéhez tartozott, ma Románia területén van. Ott nőtt fel Sipos bácsi öt másik testvérével együtt, földművelő apja házában, s onnan került fel Pestre, szaktámasztanulni.

— A falukban volt egy asztalos, akinek a fiai Pesten szabónak tanultak. Ők családtagok, ők vittek fel magukkal a fővárosba 1909. augusztus 20-án — emlékezik vissza. — A mesterem jó ember volt, csak sokat dolgoztatott bennünket, inasokat. Hajnalban, kakasszóra keltünk, s bizony nem a tyúkokkal aludtunk el. Este 10-11 óráig dolgoztunk. Peste, nem csak a

szaktámasztanulni, hanem a szükséges munkát végeztette el velünk. Ránk várt a házimunka piszkosabb része is. Pütöttünk, takarítottunk... A tanoncidő 50 hónapig tartott. Ez alatt a több mint 4 esztendő alatt, megtanultam ellemest a szakma fogásait is. Persze, jóval előbb megtanultam én már szabni, varrni. De épp ez volt a hosszú tanoncokodás lényege. A tanoncidő munkával kellett megfizetni.

Sipos bácsi pontosan emlékszik arra a napra is, amikor befejezte a tanoncokodást.

— Végre 1913. október 20-án felszabadultam, de azért nem hagytam ott a mesteremet. Tudja, abban az időben egy kezdőnek nehéz volt, a mesteremet pedig már sokan ismerték...

zett... — folytatólná Sipos bácsi, de a felesége itt átveszi tőle a szót.

— Nehéz évek voltak azok. Sokszor még enni sem volt mit. Most már lenne, de már elmentek az évek. Higgye el, most, aki fiatal, az jól jár.

— A feleségem tatabányai, így kerültem ide, Tataira. Az első világháború után is keserű idők jöttek. Akkoriban fél hetet Pesten, fél hetet Tatán dolgoztam. Így ingáztam, amíg idehaza nem alakítottam ki megfelelő ismeretséget. A harmincas évek már jobbakk indultak, de aztán megint jött a háború...

Sipos bácsi műhelyében sokan megfordultak a hosszú évtizedek alatt. Érdekes bepillantani a megsárgult lapú méretfüzetekbe, melyeket Sipos bácsi megőrzött. Az egyikben, már-már elmosódó betűk Malinovszkij marsall nevét őrzik.

Igen, ő is járt nálam, és még sok más magas rangú tiszt rajta kívül. Malinovszkij marsall ott ült azon a széken, ott a sarokban. Úgy előttem van

az arca, mintha tegnap lát-tam volna utoljára...

A régi méretfüzetek után az újabbakat is felültjük. Német, osztrák, belga, szovjet, cseh-szlóvak földről érkezett megrendelőik neve, szegedi, budapesti, tatabányai, komáromi címeket találunk bennük. S nevezetesen kívül köszönőleveleket is őriznek a méretfüzetek.

A műhelyben pedig sorakoznak a szabni, varrni, javítanivalók.

— Van, aki véletlenül téved be hozzám, valami gyors javítással, és aztán máskor is felkeres, hogy öltönyt, vagy ruhát csináltasson. Másoknak pedig úgy ajánlanak. Ezért van sok külföldi megrendelő is. Kicsit már fáraszt a munka, csak annyit vállalkozok, amennyire erőmből futja...

Sipos bácsi beszélgetés közben sem hagyja abba a varrást. A tű, az olló megszakta már ujja tapintását, s szinte magától hatol az anyagba. Az idős mester 66 éve ment el tanoncna, 62 esztendője, hogy kitanulta a szakmát. Csaknem 70 éves rutinnal, de a fiatalokat megsegítő fűrgességét dolgozik. Szavaiból érzem: fiatal maradt, mert szereti a szakmáját, annak minden szépségével és nehézségével együtt.

Uhr Viktória